

Список використаних джерел:

1. Нестерович В.Ф. Роль громадськості у формуванні та реалізації державної антикорупційної політики в Україні. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2016. Вип. 3. С. 5–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2016_3_3
2. Бусол О.Ю., Костенко О.М. Концепція протидії корупційній злочинності в Україні потребує нових підходів: основні тези. Публічне право. 2016. № 2. С. 143–151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2016_2_21
3. Ільєнок Т.В. Боротьба з корупцією: міжнародний досвід. Юридична наука. 2018. № 2. С. 71–77.
4. Левчук Н.М. Асоціальні явища як наслідок дефіциту соціального капіталу в Україні. Український соціум. 2017. № 1. С. 135–147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2017_1_14

Новіков Д.О.

здобувач вищої освіти 2 курсу ННІП ПФПНП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Паршин Ю.І.

д.е.н., професор, професор кафедри фінансових та стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИМ ГРУПАМ ТА ЗЛОЧИННИМ ОРГАНІЗАЦІЯМ У ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЛЯХ

Придбання товарів, робіт і послуг є невід’ємною частиною роботи будь-якої держави. Без добре налагодженої системи державних закупівель, держава не може в повній мірі виконувати свої функції. За останні три роки, 2018–2020 загальна сума витрат у сфері державних закупівель в Україні склала приблизно 1,1 млрд.грн., що складає від 15% до 32% від ВВП [1].

Зазначимо, що за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі (МЕРТ) України, обсяг державних закупівель товарів, робіт і послуг в 2014 році склав 260,2 млрд.грн., в першому кварталі 2015 року – близько 103,5 млрд.грн. Але значна частина коштів, що виділяються державою на придбання витрачається неефективно, а в деяких випадках, просто вкрадений.

Однією з основних причин неефективності використання державних ресурсів у цій галузі є високим індексом корупції. На думку експертів, щорічні втрати через зловживання корупції в сфері обліку державних закупівель на 10% видатків державного бюджету, тобто 35 до 50 млрд.грн. Причина цих значних втрат є поширення корупції та інших корупційних правопорушень з боку як керівників державних фондів і учасників [2].

Корупційні правопорушення в галузі державних закупівель відбуваються

як для керівників громадських фондів і учасниками торгів. За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі, найбільш поширені зловживання в Україні є наміри клієнтів, щоб купити продукти у певного заздалегідь визначеного виробника. У свою чергу, цей результат може бути отриманий шляхом уникнути конкурентних процедур закупівель та надання неправомірної вигоди одному з претендентів. Уникання конкурсів, ймовірно, залишилося найбільш поширеною проблемою в сфері державних закупівель. Незважаючи на значне скорочення в основі використання спрощених процедур закупівель в протягом останніх двох років, в січні-березні 2019 року, близько 62% від загальної вартості договорів, укладених на придбання товарів, робіт і послуг, представляли собою переговори покупки і придбання учасника. Значна частина цих контрактів пов'язана із закупівлями природних монополій, таких як громадські послуги, але різні злочини, також поширені. Таким чином, Державна фінансова інспекція виявила в 2018 році такі злочини:

- закупівлі без дотримання процедур, визначених Законом держзакупівлі;
- необґрунтоване застосування процедури закупівлі учасником;
- надання неправдивої інформації про застосування неконкурентної процедури закупівлі;
- поділ об'єкта придбання в партіях, щоб уникнути застосування правових процедур закупівель і т.д.

На жаль, проведення виклику для тендерів, відкритих клієнтом також не є гарантією чесної конкуренції між постачальниками товарів, робіт і послуг. Зловживання при проведенні тендерів починається з моменту розкриття інформації про постачання і підготовки тендерної документації. Найбільш поширеними є:

- встановлення невизначених або дуже жорсткі вимоги до кваліфікації учасників в конкурсній документації;
- розпливчате визначення, помахати предмет договору, який не завжди дозволяє мати правильне уявлення про характеристики споживання придбаних товарів (послуги, роботи);
- штучне зменшення предмета договору із зазначенням всіх цих технічних характеристик або інших характеристик товарів (робіт, послуг) для споживачів, які відповідають одному виробникові.

Інша категорія порушень від offerenta є процедурні порушення в процесі проведення і оцінки конкурсних пропозицій, а саме:

- невинуватий відмова від пропозицій деяких учасників;
- незаконне визначення переможця тендера;
- забезпечують неповні і навмисно невизначені роз'яснення з цього питання і закупівель умов у відповідь на заявки від зацікавлених сторін;
- розкриття конкретного учасника з інформацією про кількість та ідентичності торгів отриманих;
- допуск до оцінки пропозицій на торгах учасників, які не відповідають вимогам конкурсної документації;
- допуск до пропозицій учасників, які є фіктивними компаніями (один день);
- підробка документів в пропозиціях тощо. В якості нагороди, клієнт отримує

«відкат» переможця.

Сума цих зборів, які можуть бути зроблені в збиток державних коштів, може доходити до 50% від вартості об'єкта завдання. Звичайно, в результаті таких аукціонів, закупівлі здійснюються за завищеними цінами. За інформацією з відділу безпеки України, в 2018 році, були виявлені +1156 злочинів цього типу, що призводить до втрати ресурсів держави на загальну суму близько 327 млн. грн. Важливі злочину уряду ринку також зустрічаються серед учасників торгів. Найбільш поширеним з них є змова між учасниками, щоб отримати перевагу над одним з них. Суть цих змов в тому, що конкуренти беруть перед початком торгів, який представить «краще» пропозицію для укладення договору. Іноді потенційні учасники торгів уникнути подали пропозицій, але частіше за все подавати пропозиції зі свідомо завищеними цінами або заниженими показниками якості. Переможець конкурсу визначається таким чином, потім встановлюються з учасниками змови на прибуток сприймається в прямій формі (срібло) або непрямой (субпідряд, взаємні положення).

Для усунення таких незаконних дій з боку учасників, законодавство розвинених західних країн світу встановлює попереджувальні заходи. Найбільш явне заборона змови між учасниками в канадському законодавстві. Розділ 47 Закону про конкуренцію Канади прямо забороняє маніпуляцію заявок, яка визначається як заздалегідь встановленої ставки або відмови деяких потенційних учасників торгів. Шахрайство з запитами караються позбавленням волі до 5 років і / або штрафу, розмір якого визначається судом. Крім того, проблема змови між претендентами вирішується в законодавстві Європейського Союзу. Стаття 85 Римського договору тисяча дев'ятсот п'ятдесят сім визначає як несумісне з принципом спільного ринку всі угоди, які прямо або побічно пов'язані з фіксацією акторів ціна продажу ринку, ціни покупки або інші комерційні умови. Санкції у разі порушення статті 85 встановлюються окремо від держав-членів ЄС. Таким чином, в законодавстві більшості країн світу змови між учасниками явно розглядається як злочин. Проте, визначення змови і довести, що це сталося, є важким завданням. Листи, телефонні розмови, електронні та інші документи є прямим доказом того через змову, але його отримання має практичні та юридичні труднощі. В результаті, в практиці економічних злочинів досліджень в західних країнах, вони часто використовують непрямі докази. В області державних закупівель, з метою виявлення можливої змови між учасниками торгів, рекомендується відповісти на такі питання: Чому деякі з учасників ринку, вони не брали участі в конкурсі; об'єкт покупки, для даної частини був сформований; Прийом або відхилення пропозицій були прозорі, деякі з претендентів пов'язаних сторін тощо [2].

Слід зазначити, що запровадження електронних закупівель складних ринків, але не повністю виключає можливість зловживання корупцією у державних закупівель. Досвід електронних громадських ринків в інших країнах світу вказує на те, що учасники, які не мають значного впливу на обмеження доступу до державних договорів та учасників ринку - координувати пропозиції, тобто скажіть змову.

Висновки цього дослідження та майбутніх перспектив розвідки в цьому напрямку. Вищезгадані правопорушення у державних закупівель значно знижують ефективність державних коштів. Сподіваємося, що введення електронних державних закупівель до України, заплановано після набрання чинності новими законом державних закупівель у 2021 році, допоможе зменшити зловживання корупцією у цій галузі. Також рекомендується вжити найкращий західний досвід у сфері державних закупівель, зокрема, збільшити відповідальність за змову між усіма учасниками торгів.

Список використаних джерел:

1. Каліна А. Корупція та державні закупівлі: міжнародні правові інструменти. URL: https://radnuk.com.ua/zhurnaly/koruptsiia-ta-derzhavni-zakupivli-mizhnarodni-pravovi-instrumenty/?gclid=CjwKCAiA1aiMBhAUEiwACw25MUWdRD64Upape3i7OczjhKjocrAmfU8Fy1e50hVWIODy5RHg6tplQhoCQTsQAvD_BwE (дата звернення: 9.11.2021)
2. Мельников О.С. Шляхи протидії корупції у сфері державних закупівель. Актуальні проблеми державного управління. 2016. № 1. С. 44–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2016_1_9 (дата звернення: 7.11.2021)

Проценко Х.В.

здобувач вищої освіти 3 курсу ННІП ПФПП Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Санакосв Д.Б.

завідувач кафедри фінансових та стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ТА КОРУПЦІЇ

Моніторинг діяльності органів влади. Однією з головних цілей моніторингу є забезпечення підзвітності уряду та бізнесових структур перед громадянами. Організації громадянського суспільства за допомогою моніторингу можуть також контролювати, якою мірою обрані громадянами депутати законодавчої влади дійсно представляють інтереси своїх виборців.

Захист прав та свобод громадян. Впровадження механізмів та каналів подання скарг. Досвід країн з усталеною демократичною системою свідчить, що даний вид діяльності дає змогу посилити вплив громадян на процедури прийняття рішень органами влади, створити сприятливе інформаційне поле та тиск на владу з боку ЗМІ, підвищити рівень довіри населення до власної спроможності захисту прав і свобод.